

Vypracovala: Dagmar Dufková (341899)

FF: BA114 Proseminář čtení a psaní

Vyučující: Adam Kovář

10. května 2009

Vlastní psaní diplomové práce

Než se pustíme do psaní diplomové práce, je třeba si uvědomit, komu je vlastně určena. Původně je sice určena vyučujícímu, často se však dostává i do rukou laické veřejnosti. Proto bychom měli psát srozumitelně a vše řádně vysvětlit. Pokud nejde o výrazy v daném oboru naprosto běžné, veškeré termíny vyložíme (nebudeme však např. v jazykovědné práci definovat pojem foném). Musíme také předpokládat, že čtenář nemá tytéž k dispozici tytéž informace, které máme k dispozici my.

Jak se vyjadřujeme

Jak máme práci psát? Nevhodné vyjadřování je v dlouhých větách a souvětích. Vyvarovat bychom se měli nadměrného používání zájmen, nebojme se tedy opakovat podmět. V opačném případě by mohlo dojít k tomu, že čtenáři po několika větách nebude zcela jasné, o kom (čem) je vlastně řeč.

- Důležité je rozčlenění textu do odstavců. Čím více odstavců, tím lépe.
- Zapisujeme-li vše, co nás napadne, činíme tak nanečisto. Při zpětném čtení si veškeré odbočky přesuneme do poznámek nebo přílohy.
- V předstihu dáme vyučujícímu či kamarádovi přečíst první kapitoly. Jeho reakce nám může být velmi užitečná.
- Nemusíme psát od první kapitoly. Začneme kapitolou, na niž jsme lépe připraveni. Řídíme se přeci osnovou.
- Vyjadřujeme se věcně, nevyjadřujeme své emoce, např. pomocí vykřičníků. Není také příliš vhodné používat ironie či metafor. Použijeme je pouze tehdy, jsme-li si jisti, že čtenář textu správně porozumí. Nikdy však tyto rétorické figury nevysvětlujeme. Tři tečky použijeme pouze tehdy, když záměrně vynecháme část textu (v bibliografické citaci), nebo chceme-li naznačit, že výčet není ukončen.

- Pokud v práci uvádíme nový termín, je třeba jej vždy vyložit.
- Nesnažíme se o vnášení osobního tónu. Nejsou tudíž nevhodnější věty typu: „domnívám se, že...“
- Cizí křestní jména nepřekládáme, působí to směšně.

Deset pravidel citace

Nejprve vezměme v úvahu fakt, že existují dva druhy citace. Buď citujeme text, který interpretujeme, nebo text, kterým vlastní interpretaci podpoříme.

1. pravidlo: Úryvky citujeme v rozumné míře
2. pravidlo: Dokazujeme-li prokazatelnou banalitu, neodvoláváme se na něčí autoritu. Proto pokud citujeme, musíme si být jisti tím, že citace přinese něco nového nebo podpoří naše vlastní názory.
3. pravidlo: Pokud nesdílíme myšlenku autora, jež citujeme, je třeba před a za citací uvést vlastní výhrady.
4. pravidlo: Jmenujeme-li autora v práci poprvé, uvedeme údaje do poznámky pod čáru nebo na konec dokumentu, k citaci napíšeme příslušný znak. Další možnost je napsat jméno autora a rok vydání díla do závorky za citací. Pokud se celá práce, popř. kapitola týká jednoho díla a jednoho autora, do závorky za citací uvádíme pouze číslo strany, odkaz na literaturu uvedeme do poznámky pod čáru, či na konec dokumentu.
5. pravidlo: Citujeme z prvního, nebo posledního vydání knihy. Z prvního vydání, pokud jsou následující pouze dotisky, z posledního, bylo-li dílo přepracováno nebo nějakým způsobem upravováno.
6. pravidlo: Citujeme-li cizího autora, čerpáme z originálu. Překlad uvedeme do závorky za úryvek, nebo do poznámky pod čáru. To neplatí, pokud nás nezajímá literární styl autora, ale pouze jeho myšlenky či fakta (např. historické údaje). V tomto případě zvolíme dobrý překlad.
7. pravidlo: Odkaz na text, z něhož citujeme, musí být naprosto jasný. (Příjmení autora, jméno autora. Název díla. Místo vydání: Nakladatelství rok.)
8. pravidlo: Nepřesáhne-li citace dva nebo tři řádky, zasadíme ji přímo do textu a oddělíme uvozovkami. Pokud je delší, uvedeme ji ve formě souvislého odděleného textu s jednoduchým řádkováním.

9. pravidlo: Úryvek přepisujeme zcela přesně. Pokud část textu vynecháme, musíme toto místo označit třemi tečkami. Případné vlastní komentáře či vysvětlivky je nutno vložit do hranatých závorek.¹

10. pravidlo: Odkaz musí být kýmkoli ověřitelný.

Je důležité si uvědomit, zda myšlenky autora popisujeme, tudíž je parafrázujeme, nebo autora přímo citujeme, aniž bychom text označili uvozovkami. V takovém případě by se totiž jednalo o plagiát.

Poznámky pod čarou

Poznámky pod čarou nám slouží k určení pramene, z něhož citujeme. Můžeme je umístit na konec diplomové práce, nebo konec kapitoly. Z důvodu přehlednosti jsou však poznámky pod čarou vhodnější v dolní části strany pod textem. Pomocí poznámek také můžeme odkazovat na jiné zdroje. Slouží také k citaci textu, popř. překladu uvedené citace, rozvedení myšlenek. Poznámky by také neměly být příliš dlouhé. Jednalo by se o přílohu.

Poznámky pod čarou také slouží k uvádění bibliografie. Zatímco kompletní bibliografie slouží ke sdělení kompletních údajů o zdrojích, poznámky jsou volnějšího rázu. Odvoláváme-li se například často na jednu knihu, napíšeme za odkaz do závorky pouze zkrácený údaj (příjmení autora, rok vydání díla: číslo strany).² Čtenář si zbylé údaje dohledá v závěrečné bibliografii³ na konci práce. To nám ušetří většinu poznámek a text nabývá více na přehlednosti. Abychom však mohli postupovat tímto způsobem, musí jít o úzce zaměřenou moderní bibliografii vědeckých prací. Poznámkám pod čarou se snažíme v maximální míře vyhnout. Vše, co je relevantní, se snažíme umístit přímo do textu. Všem, co není relevantní, se snažíme vyhnout.

---

¹ „Čtenáři se dostává do rukou samostatná monografie o dějinách Litvy, s níž nás spojuje i podobný osud malého národa [včetně etapy národního obrození], který dlouho obhájoval svou existenci mezi germánskou a ruskou expanzí“ (Beresnevičiūtė – Nosálová, 2006: 9).

² Při výzkumech zaměřených na existující výrobky, bylo zjištěno, že „rovněž rozměry vzorku jsou přizpůsobovány specifickým požadavkům atestu“ (Corigliano, 1969: 73).

³ Závěrečná bibliografie pak může vypadat např. takto: Corigliano, Giorgio. Marketing – Strategie e tecniche. Milano: Etas Kompas 1969.